

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

STADSLANDBOUW EN
DUURZAME GEBOUWEN

LENTE 2024

Getuigenis over ervaringen met stadslandbouwprojecten

Skyfarms SRL

Augustin NOURISSIER

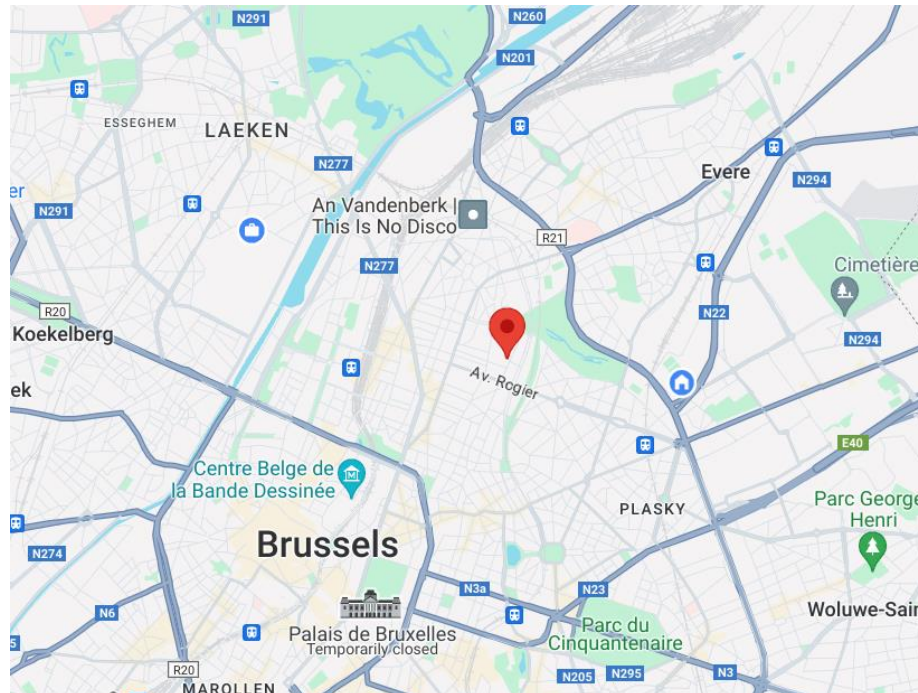

- ▶ Overzicht van stadslandbouwprojecten op en in gebouwen:
 - Projecten op het dak
 - Indoorprojecten
 - Projecten op de gevel
- ▶ Aanbevelingen en goede praktijken

Inrichting van een productieserre van 40 m² op een dak

- ▶ Project op het binnenterrein van een huizenblok in Schaarbeek in 2017
- ▶ Toekomstig woongebouw - collectieve serre
- ▶ 15 gebruikers (bewoners)
- ▶ Productiedoelstelling: 100 kg groenten/jaar + 500 groenteplanten
- ▶ Budget € 20.000

© Google maps

Inrichting van een productieserre van 40 m² op een dak

- ▶ Welke technische oplossing?
 - Gewicht
 - Prijs / materiaal / toegang
 - Verankering

De circulaire economie en een innovatieve aanpak hebben een technische en economisch bijzonder concurrerende oplossing opgeleverd

© skyfarms

© skyfarms

PROJECT OP HET DAK: SERRE VAN HET KESSEL-PROJECT

PROJECT OP HET DAK: SERRE VAN HET KESSEL-PROJECT

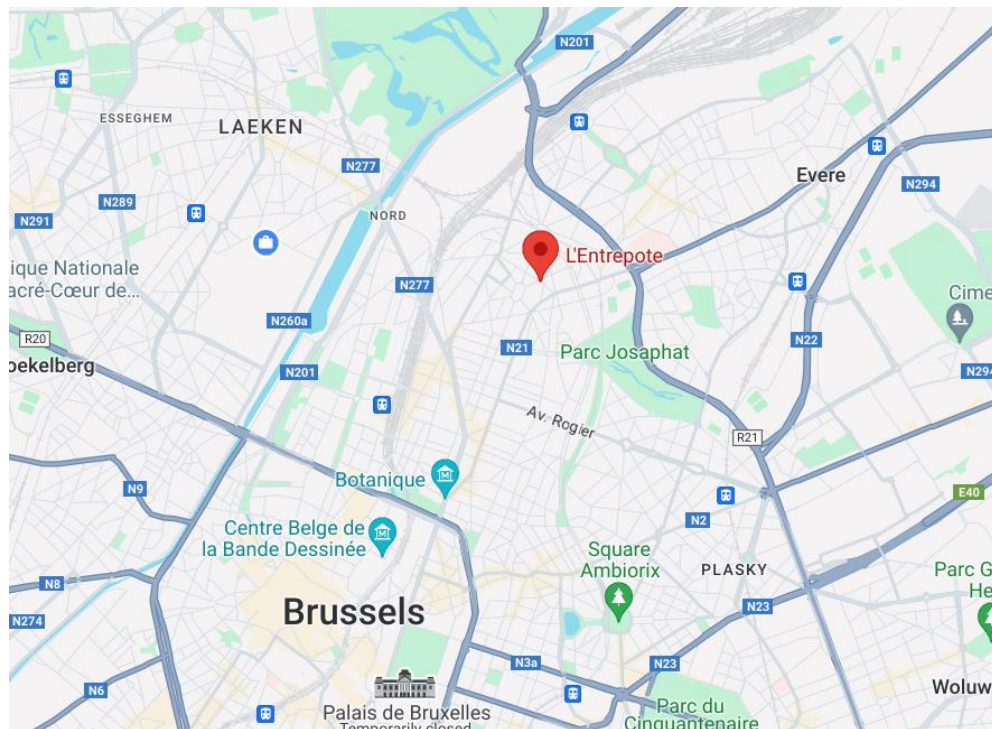

© skyfarms

Inrichting van een productieserre van 40 m² op een dak

- ▶ Project op het binnenterrein van een huizenblok in Schaarbeek, 2019
- ▶ Toekomstig gemeenschapscentrum en kantoor - collectieve moestuin van 25m²
- ▶ 20 gebruikers (3 KMO's + burenen)
- ▶ Productiedoelstelling: 80 kg groenten/jaar
- ▶ Budget € 10.000

© Google maps

Inrichting van een moestuin op een dak (max. 200 kg/m²)

► Welke technische oplossing?

- Gewicht
- Stedenbouwkundige voorschriften
- Prijs / materiaal / toegang
- Bescherming van de waterdichtingslagen, wind?

➔ **Praktische eerder dan esthetische keuzes, maar wel effectief. Duurzame oplossing, maar minder als zakken slecht ontworpen zijn.**

© Vzw entrepote

PROJECT OP HET DAK: MOESTUIN VAN L'ENTREPOTE

© skyfarms

© skyfarms

© Vzw entrepote

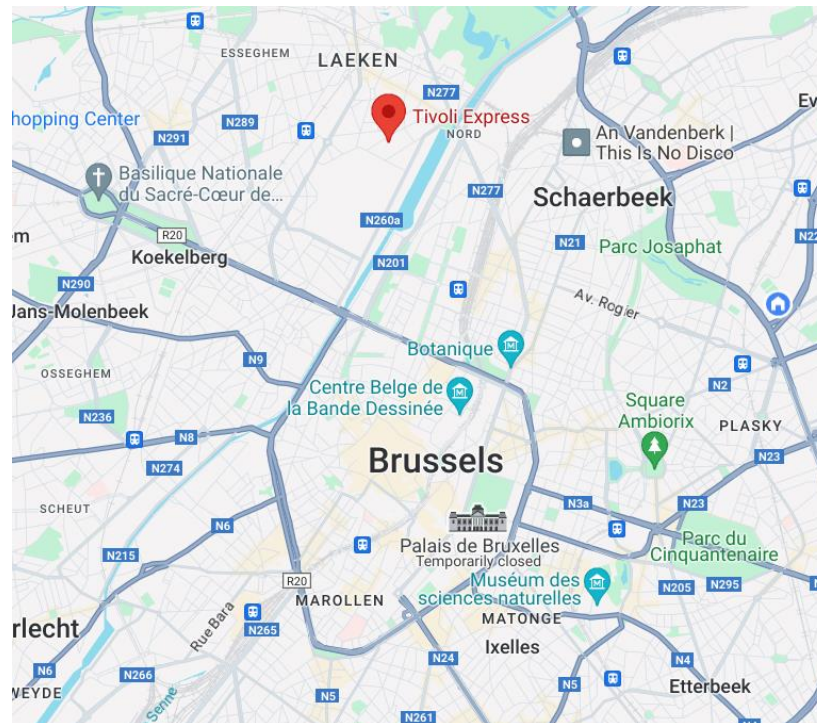
10 PROJECT OP HET DAK: ANDER VOORBEELD

11 PROJECT OP HET DAK: SERRE IN TIVOLIWIJK

Opkweken van moestuinplanten in een dakserre

- ▶ Project op de 8e verdieping van het Tivoli-project (Laken) van 2019 tot 2021
- ▶ Opkweken van plantgoed voor tuincentrum
- ▶ Productiedoelstelling: 5.000 groenteplanten per jaar
- ▶ Open voor opleidingen van bewoners
- ▶ Omzet: € 15.000

© Google maps

12 PROJECT OP HET DAK: SERRE IN TIVOLIWIJK

13 PROJECT OP HET DAK: SERRE IN TIVOLIWIJK

14 PROJECT OP HET DAK: SERRE IN TIVOLIWIJK**Opkweken van moestuinplanten in een dakserre**

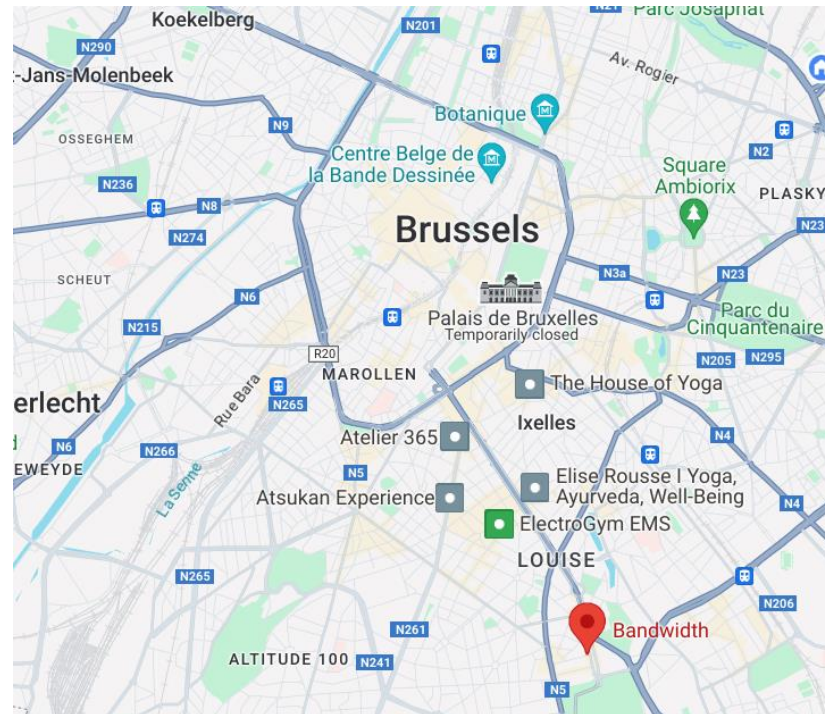
- ▶ Project op 8e verdieping in Tivoliwijk (Laken)
- ▶ Opkweken van plantgoed voor tuincentrum
- ▶ Voornaamste inrichtingen
 - Tank van 3000 l
 - Recuperatie van vervuilde lucht
 - Klimaatbeheerssysteem
 - Problemen in verband met toegang en de buurt

➔ **Een bijna ideale inrichting, maar de enkele tekortkomingen hebben zwaar doorgewogen in de beslissing om van het project af te zien**

Indoorproject groenteteelt

- ▶ Project in kantoren op de Louisalaan in 2022
- ▶ Indoorproject bedrijfsmoestuין
- ▶ 10 gebruikers (medewerkers)
- ▶ Productiedoelstelling: 20 kg groenten/jaar
- ▶ Budget € 5.000

© Google maps

Indoorproject groenteteelt

► Groenteteelt in plantenbakken

- Matig succes
- Lichtspectrum
- Ongedierte

⇒ **Mogelijk, maar niet aanbevolen met grondgebonden teelten**

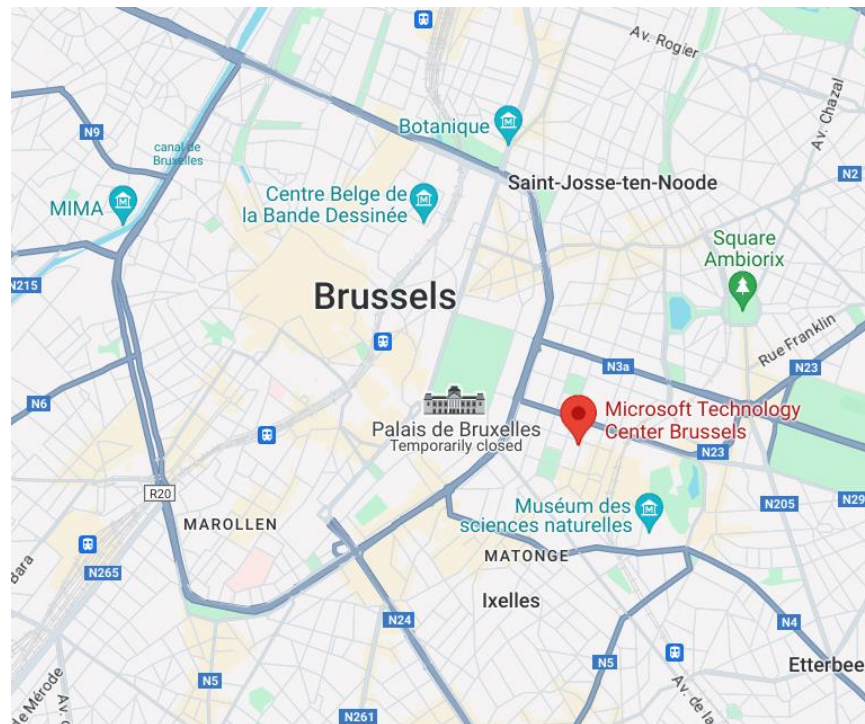

© skyfarms

Indoorproject groenteteelt

- ▶ Project in het Microsoft Innovation Center - 2021 tot op heden
- ▶ Indoorproject bedrijfsmoestuין
- ▶ Rechtstreeks door Skyfarms beheerde productie
- ▶ Productiedoelstelling: 500 aromatische kruidenplanten per jaar
- ▶ Budget € 8.000

© Google maps

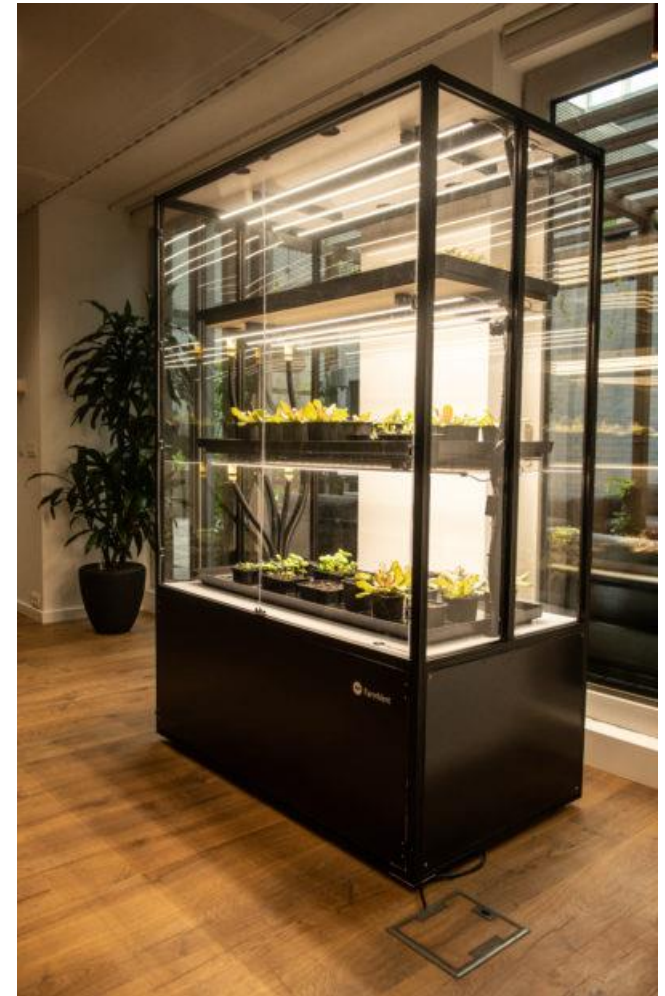

Indoorproject groenteteelt

- ▶ Project in het Microsoft Innovation Center
- ▶ Groenteteelt met hydrocultuur
 - Efficiënt systeem
 - Water- en energieverbruik
- ▶ Complex in onderhoud
- ▶ Mogelijk, maar niet erg efficiënt en vereist uiteenlopende vaardigheden

© Farmvent bv

© skyfarms

Fruit- en groenteteelt op de gevel

- ▶ Geen voorbeeld bij Skyfarms
 - Synergie: drager en warmte
 - Verticaliteit = ruimtebesparend

Mogelijk, maar beperkt tot slinger- en klimplanten

© 123RF / Jan Hof

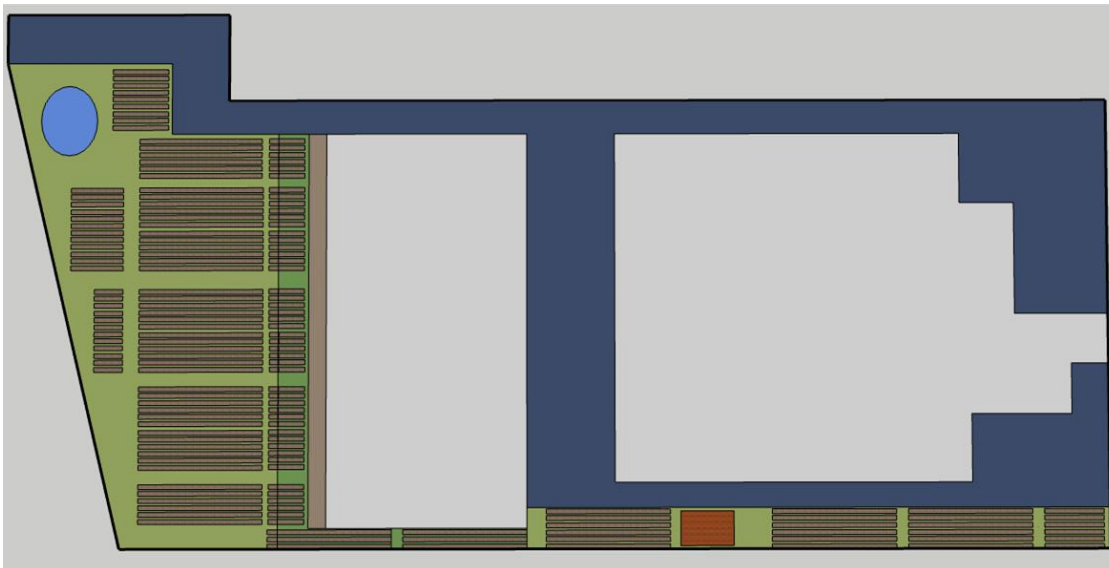
© Gerbeaud.com

Kruidentheeproductie rondom industriële werkplaatsen

- ▶ Studie van Skyfarms voor maatwerkbedrijf Entranam
- ▶ Regio Namen
 - Mogelijkheid tot rendabele productie?
 - Onbenutte gebieden in afwachting van uitbreiding, valorisatie van landelijk erfgoed

Heel wat potentieel in naaste omgeving op volle grond, maar uiteraard complexer in stadscentrum

© skyfarms

Aanbevelingen en goede praktijken:

- ▶ Op het dak:
 - Waterdichtheid / bestaande toestand vóór de werken
 - Stedenbouw, toegankelijkheid en veiligheid
 - Licht, wind en water
 - Welke productie? Bepalend voor types recipiënten en substraat
 - Logistiek
- ▶ Indoorprojecten:
 - Tuinbouwglas?
 - Bestrijding van ongedierte?
 - Ecologisch nut?
- ▶ Project op de gevel en in de naaste omgeving:
 - Geleiders / paalwerk?
 - Opbrengst?
 - Bodemverontreiniging?
- ▶ Economisch model, beheersmodel?
 - Eigen productie
 - Educatie / socioprofessionele inschakeling (SPI)
 - Professionele productie

Augustin Nourissier

Projectleider / opleider

Skyfarms SRL

 + 32 485 12 63 54

 augustin.nourissier@skyfarms.be

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

